

MESTER

HÅNDVÆRKERFORENINGEN KØBENHAVN

MESTER • NR 30

HER SKABES FREMTIDENS KLASSIKERE...

HÅNDVÆRKERFORENINGEN KØBENHAVN

MAGASINET OM GODT HÅNDVÆRK

Istandsættelse af ti historiske dommerstole i Højesteret

Tapetserer Mette Palsteen havde i efteråret 2023 ti helt særlige stole til istandsættelse på værkstedet i Willemoesgade. Det var gjort muligt efter en donation fra Kirsten og Freddy Johansens Fond. Vi har været en tur i Højesteret hvor Højesteretspræsident Jens Peter Christensen viste rundt.

Selvom tapetserer Mette Palsteen er specialist i at restaurere og polstre historiske og klassiske møbler var det alligevel et særligt sæt stole hun fik ind på værkstedet i efteråret 2023.

De ti "fløjlsbetrukne lænestole" kom nemlig fra Højesteret hvor de i 1854 blev indkøbt som dommerstole til Højesterets nye retssal der blev indrettet på Amalienborg. Det fortæller Højesteretspræsident Jens Peter Christensen.

"Da Højesteret blev etableret i 1661 fik den sæde på Københavns Slot som jo senere blev ombygget til Christiansborg Slot. Højesteret har i princippet altid ligget på Slotsholmen, men på grund af de to

brande på Christiansborg Slot i 1794 og 1884, har man i perioder både haft lokaler i Prinsens Palæ, hvor Nationalmuseet har til huse i dag, i Bernstorffs Palæ i Bredgade og på Amalienborg hvor man havde til huse fra 1854 til 1864," fortæller Jens Peter Christensen.

På Amalienborg havde Højesteret til huse i Frederik VI's palæ, men da Christian IX blev konge i 1863, ønskede han at bebo palæet. Derfor måtte Højesteret flytte på ny. Fra Amalienborg flyttede man til det andet Christiansborg.

Da slottet brændte (igen) i 1884 nåede man at bjerge en del effekter fra Højesterets lokaler, heriblandt de ti dommerstole.

Højesteret flyttede ind i de nuværende lokaler i Prins Jørgens Gård i 1919 da opbygningen af det tredje Christiansborg var fuldført. Dengang havde man mindre plads, og det var kun Højesterets præsident der havde et kontor. Alle de øvrige dommere arbejdede hjemme når de ikke sad i retten.

Siden indflytningen i 1919 har Højesteret udvidet lokalerne ad flere omgange. I 1953 blev det vedtaget at Højesteret skulle arbejde i to afdelinger, og derfor blev der indrettet en ny retssal i bygningens øverste etage. I 1990'erne indrettede man en række nye kontorer i ridebanefløj og i kælderetagen hvor der, i parentes bemærket, tidligere var en embedsbolig for Højesterets vagtmester og hans kone der fungerede som oldfrue.

Stod i pulterrummet

Trods de ti stoles fornemme historie var de endt i et limbo i et af de bagerste lokaler i Højesteret der med tiden var blevet mere et pulterrum end et mødelokale. Der stod de sammen med gamle overheadprojektorer, kasserede it-skærme, udrangerede skabe og andre effekter som ikke lige havde en plads andetsteds.

"For et års tid siden besluttede jeg, sammen med vores administrationschef og to af vores vagtmestre, at nu skulle vi have ryddet op og sat lokalet i stand. Efter donationen fra Kirsten og Freddy Johansens Fond fik vi råd til en totalrenovering

og en istandsættelse, også af de ti dommerstole," fortæller Jens Peter Christensen.

Ført tilbage til det originale udtryk

Sømhuller i træet på stolene viser at de nok har været ombetrukket et par gange. Senest har de været betrukket med sort ribsvævet uldstof. Til gengæld var de ikke så gode at sidde i.

"For restaureringen var stolene sunket helt sammen, og de var faktisk elendige at sidde i. Nu sidder man til gengæld rigtig godt," siger Jens Peter Christensen.

Tapeterser Mette Palsteen forklarer at de ti stole oprindeligt har været betrukket med rød velour med frynser og anden pynt. Derfor har Mette Palsteen udvalgt en rød silkevelour der ligner det originale stof.

"Når vi restaurerer gamle og antikke møbler, bygger vi polstringen helt klassisk op. Det betyder at vi har brugt de samme typer materiale som oprindeligt: gjord, lærred, blår, krølhår, vat og stovt. Vi har valgt en silkevelour fordi stolene i Kæremålsalen ved siden af også er betrukket med silkevelour. I valget af det røde stof har vi skelet til at stolene skal spille op mod det store maleri i lokalet," fortæller Mette Palsteen.

Følge jubilæumsskriftet "Højesteret 1661-1961" blev stolene leveret af snedkermester Brøtterup. En søgning på navnet afslører at det må dreje sig om arkitekt og snedker Rasmus Severin Brøtterup (1803-74).

Han var søn af snedkermester Jens Brøtterup (1752-1832) der efter seks år i England kom til København hvor han i 1784 fik kongelig bevilling som snedker og stolemager.

I forbindelse med restaureringen fandt møbelpolstrenerne en indgravering i to af stolene. Her står at de er blevet benyttet af Kong Frederik IX og Dronning Ingrid ved en reception i forbindelse med Højesterets 300-års-jubilæum i 1961.

I forbindelse med restaureringen har alle stole været skilt ad, og træet gennemgået af værkstedets snedker og afrenset for lim og tidligere tiders fernisering. Der er fyldt huller ud i træværket, og så er der skiftet en del 'indvendige' lister i stoleryg og -sæde. De var simpelthen i for dårlig stand.

"Stolene er blevet restaureret, så de fremstår nyistandsatte, og de kan holde i mange år. Men de er fra 1850'erne, så selvfølgelig står de ikke som nye. Når vi arbejder med restaurering sker det på møblets præmisser, og man skal ikke forvente at få et møbel tilbage der ligner noget som lige er sprøjtet ud af en møbelfabrik," siger Mette Palsteen.

Man skal sidde godt

Som Jens Peter Christensen har nævnt ovenfor, så led stolene under den for stole ganske alvorlige skavank at de var elendige at sidde i. Derfor har polstrenerne, som altid, haft fokus på at stolene skulle blive gode at sidde i, for alle størrelser og typer af mennesker.

"Vi startede med én stol hvor vi har bygget polstringen helt klassisk op. Vi har haft fokus på at få den rette sædehøjde og den nødvendige støtte til lænden så man får en god siddekomfort. Undervejs i processen har forskellige medarbejdere på værkstedet prøvesiddet stolen og

givet feedback, så vi var sikre på at vi havde den rigtige 'skabelon' til de resterende ni stole," forklarer Mette Palsteen.

Mette Palsteen fortæller at stolens ben på et tidspunkt er blevet forhøjet – måske fordi der engang har været hjul på.

"Der er lavet samme forhøjning på stolens for- og bagben hvilket betød at man kunne føle at man næsten faldt ud af stolen. Derfor har vi gjort polstringen lidt højere fortil, så man får en mere normal siddestilling," forklarer Mette Palsteen.

Et sammenhængende lokale

De ti dommerstole står nu i det nyistandsatte lokale der efter en intern navnekonkurrence blandt Højesterets medarbejdere er navngivet Fløjlsgemakket. Det fortæller Jens Peter Christensen.

"Vi havde mange gode bud, men navnet Fløjlsgemakket favner lokalets mest fremtrædende objekter: Stole og dommernes kapper," konstaterer Jens Peter Christensen.

Et andet fremtrædende objekt i lokalet er det store maleri på endevæggen. Det er udført i 1911 af maleren Eduard Saltoft og er et fællesportræt af Højesterets dommere. Maleriet blev bestilt i forbindelse med Højesterets 250-års-jubilæum, men ifølge Jens Peter Christensen ville retten ikke modtage det da det blev præsenteret.

"25 år senere købte foreningen Højesteretsskranken maleriet og forærede det til Højesteret. Så kunne man ikke rigtigt undslå sig, så nu hænger det altså her," fortæller Jens Peter Christensen med et smil.

Lokalet er blevet maler-istandsat af C. Møllmann & Co A/S, og i den forbindelse er loftet blevet vasket ned og malet med limfarve. Samtidig har tømrerfirmaet Kjell Pedersen Entreprise A/S lagt nyt parketgulv i tærningbånd for at sikre en gulvmæssig sammenhæng til Kæremålssalen som ligger op til.

Vigtigt at bevare kulturarven og håndværket bag

Restaureringen af de ti dommerstole, samt istandsættelsen af Fløjlsgemakket, er blevet gjort mulig efter

en fondsbevilling fra Kirsten og Freddy Johansens Fond. Og hvis du spørger Mette Palsteen, er det fuldstændigt afgørende at der er fonde der støtter sådanne projekter.

"Hvis ikke der var nogle fonde der er villige til at putte penge i ting som er håndværksmæssigt bevaringsværdige, så blev opgaverne ikke udført. Og hvis opgaverne ikke er der, mister vi kompetencerne til at holde vores kulturarv i stand. Det kræver penge at bevare vores kulturarv. Ikke kun dygtige håndværkere."

Også for Højesterets præsident, Jens Peter Christensen, er det vigtigt at istandsættelsen er sket efter højeste håndværksmæssige kvalitet.

"Højesteret er en vigtig samfundsberende institution, og derfor har vi et ansvar for at være med til at sikre vores kulturarv. Når Højesteret får istandsat et lokale som Fløjlsgemakket, så det fremstår smukt og indgår i en helhed med resten af Højesteret, er det ikke for personalets skyld, men fordi vi har en særlig funktion i samfundet," forklarer Jens Peter Christensen.

Istandsættelsen af de ti dommerstole og Fløjlsgemakket er udført af medlemmer af Håndværkerforeningen:

C. MØLLMANN & CO A/S
KJELL PEDERSEN
ENTREPRISE A/S
TAPETSERER
METTE PALSTEEN

Resultatet kan ses i Højesterets nyistandsatte lokale, Fløjlsgemakket.

